

„Annak eldöntésére, hogy ki szegény, az imádságok sokkal alkalmasabbak, mint a kalkulációk, mivel a szegénység akár a szépség, nézője szemén múlik.”

Molly Orshansky

(How Poverty is measured, Monthly Labor Review, Vol. 92, No. 2, 37. old)

„Mérhetetlen” szegénység

HAVASI ÉVA

Szociológus, PhD

ny. statisztikai főtanácsadó

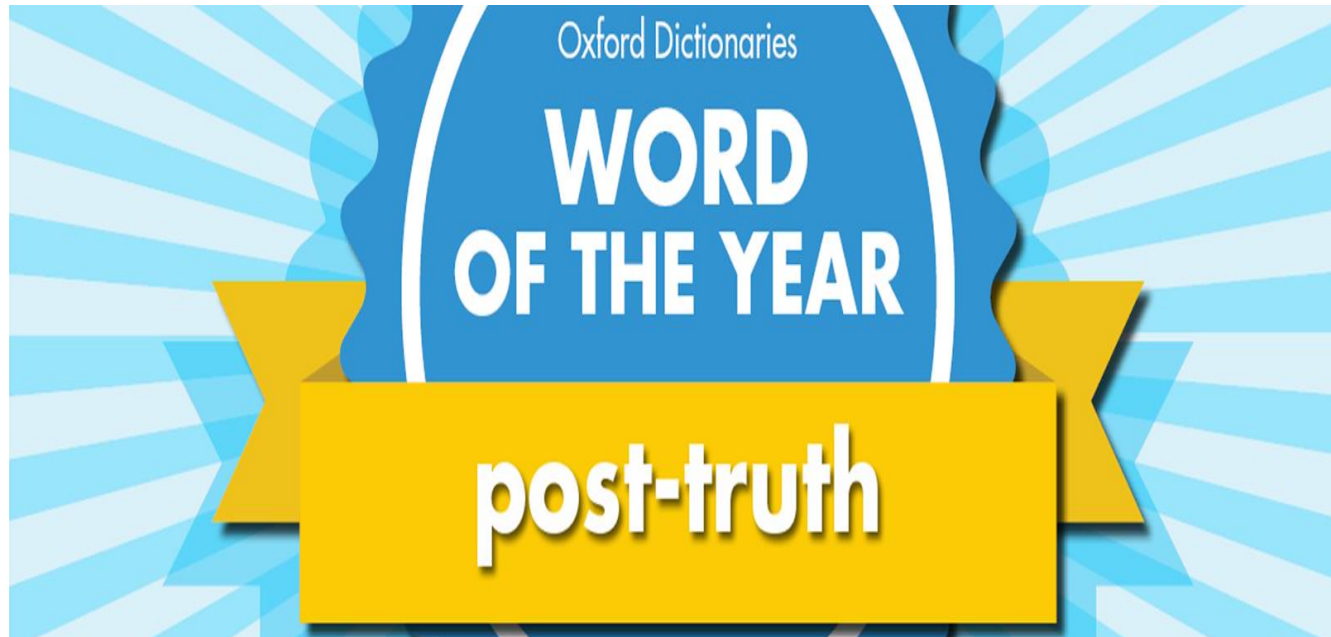
MTA, Stádium 28 Kör

2017-09-28

Szubjektív bevezető

- Az tudja csak igazán, hogy milyen távol van a MÉRT és a MÉRENDŐ, aki ezt valaha megpróbálta – M. Orshansky szegénységi mérőszámát a hatvanas évektől napjainkig hivatalos szegénységi mérőszámként használják az Egyesült Államokban.
- S. Mullainathan és E. Shafir: A szűkösség pszichológiája c. munkájában a szűkösség viselkedésre gyakorolt hatását vizsgálja.
  - Az időszűke és az irracionális cselekvés kapcsolatával indít. (Jó példa saját előadásom: hogyan lehet elmondani az elmondhatatlant 20 percbe sűrítve?)
  - A szegénység és a szűkösség kapcsolatát vizsgálja, felteszi a kérdés:
    - Az irracionális cselekvés következménye a szegénység, vagy éppen fordítva a szegénységből, mint a szűkösség egyik legnehezebb formájából következik a beszűkült gondolkodás, az irracionális viselkedés. EZ UTÓBBIT IGAZOLJA számos tudományos eredményt felhasználva. (Forrás: S. Mullainathan és E. Shafir: A szűkösség pszichológiája, Miért jelent sokat, amiből kevesebb van, HVG Kiadó, 2014)

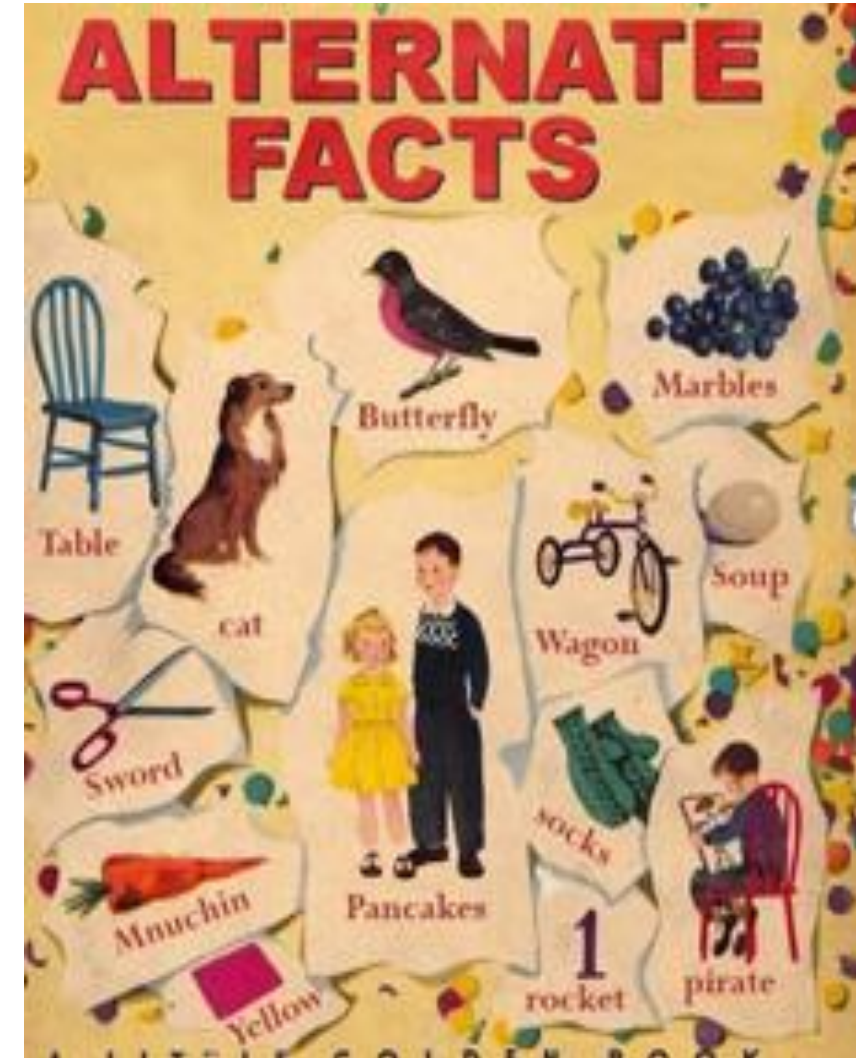
A tények és az objektivitás hitelvesztése

- 2016-ban az év szava: POST-TRUTH
„Olyan társadalmi környezetre utal, melyben a tárgyilagos tények kevésbé befolyásolják a közvéleményt, mint az érzelmek és a személyes meggyőződésbe vetett hit.” (Forrás: Oxford Dictionary)

Vajon mi vezetett el idáig - néhány témánkhoz kapcsolódó tényező, 1.

- A számutizmus előretörése
  - A statisztikai adatokat fetisizáló világ, „amit nem tudunk megmérni, az nincs is”
  - T. Blair kormányzati munkát megalapozó 18 ezer indikátora
- Statisztikai műveletlenség, szám-analfabétizmus
- Az adatelőállítási folyamat bonyolultsága – mérési folyamat komplexitása
  - Az adatot nem készen kapjuk, hanem előállítjuk
- Burjánzó számok, adatmutációk sokasága
  - Hátterükből kiszakított számokkal újabb és újabb torzszülöttek

Vajon mi vezetett el idáig - néhány témánkhoz kapcsolódó tényező, 2.

- Az alkalmazott statisztikai kategóriák életidegen volta, korlátozott relevanciája
- Az átlagok mögött megbúvó növekvő méretű egyenlőtlenségek
- Az indikátorok, indikátorrendszerek mechanikus átvétele, releváns adaptációjának hiánya
- A statisztika iránti bizalom (s általában a bizalom) meggyengülése
- A hivatalos statisztikák korlátozott hozzáférhetősége
- Az alternatív adatgyűjtések, kutatások hiánya
  - Az adat harci kérdés – politikai kérdés
  - Az adat anyagi kérdés - rendkívül költségigényes
- Manipuláció erősödése, hatékonysága
  - Befogadói oldal:
    - Nem azt keresi ami van, hanem amire vágyik, amit hinni akar
    - Joel Best: „naív”, a „cinikus” adathasználók túlsúlya a „kritikussal” szemben
  - Adatelőállító: a „megrendelő” (az állami bürokrácia és az erős felhasználói pozícióban levők) igényeit tartja szem előtt

A „szegénység” „mérhetősége”, avagy hogyan mérjük a „mérhetetlent”?

- Ahhoz kívánok hozzájárulni, hogy **MIT ÁLLÍTUNK ELŐ, MIT MÉRÜNK** a ma használatos szegénységi mérőszámokkal?
  - Sokkal szélesebb értelmezéséről írtam pl. itt: Szegénység és társadalmi kirekesztettség a mai Magyarországon, Szociológiai Szemle, 2002. 4. 51-71 (Polányi Károly-díj)
- A szegénységi mérőszámok, EU-harmonizált adatfelvétel alapján (SILC: Social Income and Living Condition), az EU, illetve az Eurostat előírásokat követve, a KSH-ban készülnek.
- Speciális hazai szegénységi mérőszám, a létminimum megszüntetése óta, nincs.
- Magyarországon nincs „hivatalos” szegénységi mérőszám.

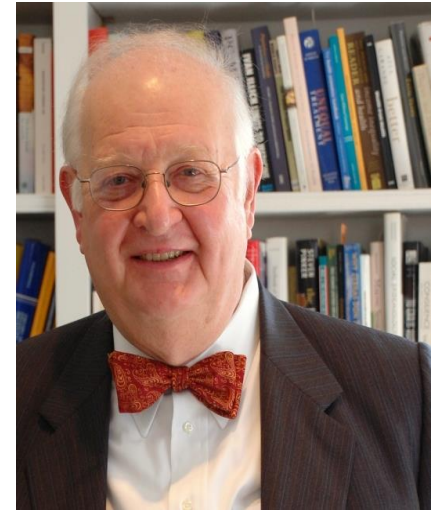
Sir Deaton a szegénység mérhetőségéről:

„Megvizsgáljuk az adatokat és azt is, hogy mennyire lehet hinni nekik. A szegénység és egyenlőtlenség világméretű összegzése komoly nehézségekkel küzd.

Kevesebbet tudunk annál, mint amennyit tudnunk kellene; mindenesetre biztosan kevesebbet, mint amennyit gondolunk, ha meghallgatjuk és elolvassuk a populáris sajtóban megjelenő nyilatkozatok sokaságát...”, majd így folytatja:...

...A szegénység és az egyenlőtlenség mérésére alkalmazott mutatók csak annyira megbízhatóak, amennyire a jövedelem mérésére képesek vagyunk...”

(Forrás: A nagy szökés, Corvina, 2017, 265. oldal)

Szegénységmérés két fő típusa

I. Abszolút típusú

- A (teljes társadalmi tagsághoz) minimálisan szükségesnek tartott szükségletek kielégítésének hiányából indul ki.

II. Relatív típusú

- A szegénység elsősorban egyenlőtlenségi kérdés. A szegénység méltánytalan egyenlőtlenség.

I. Abszolút típusú szegénységmegközelítés és mérés, 1.

- Több, mint 100 éves múlttal rendelkezik Magyarországon (Havasi Éva: A magyarországi létminimum-számítás nagy korszakai, Statisztikai Szemle)

(Forrás: http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2015/2015_10/2015_10_001.pdf)

„Hosszú gondolkodás és számos kísérletezés után fordítottam egyet a szokott kérdésem, nem azt kutatva: mennyit fogyasztanak fejenként átlag egy-egy országban ebből vagy abból az élelmi vagy élvezeti cikkből, hanem azt kérdeztem: **mennyi kell az embernek az életre**, az életet t.i. olyképp értelmezve, **hogy az ne csak fenntartassék, hanem hogy a gyermek növekedhessék, a felnőtt emberben a munka által fogyasztott erő vissza-pótoltassék.**”

(Keleti Károly: Magyarország népességének élelmezési statistikája physiologiai alapon, 1887)

- USA, Kanada-MBM, UK-MIS, Japán, stb.
- ENSZ Koppenhágai deklarációja (5. fejezet): „A szegénységmérési módszerek fejlesztésének a szegénység minden formájára ki kell terjednie, különösen az abszolút szegénységre.”
- EU-projekt

1380
82
521
782
277
1380
210
462
767
2818

Csehslovák - magyar társadalumlag indokolt szükségletek minimumának összehasonlítása 1968./

3 fajta Pont Széles Férfi Egy.	Árindex 100 KCs-ek megfelelő Ft %	Csehslovák						Csehslovák					
		Magyar			Magyar			Magyar			Magyar		
		alkalm.		alkalm.	munka- szükséglet		munka- szükséglet	alkalm.		munka- szükséglet	alkalm.		munka- szükséglet
		4 fajta (2 gyermekes) családok havi szükséglete						5 fajta (3 gyermekes) családok havi szükséglete					
		Ft-ban	KCs Ft	KCs Ft	KCs Ft	KCs Ft	Ft-ban	KCs Ft	KCs Ft	KCs Ft	KCs Ft	KCs Ft	
100% életmód	1000	1478	1163 1155	1604 1573	1190 1643	1153 1593	1205 1663	1778	1354 1868	1305 1856	1712 1949	1711 1947	
65% ital, dohányzás	148	80	102 149	145 147	123 173	140 199	69 98	80	111 158	123 175	53 111	47 67	
26% ruházat	237	563	266 235	519 454	216 421	233 454	357 696	680	252 491	258 503	268 523	375 677	
418% egyéb ipartermék és szolgáltatás	410	1194	773 707	1445 1363	977 1452	707 1323	563 1005	1357	799 1495	669 1251	457 855	570 1066	
1700% éves havi kiadás	-	3315	2304 2235	3713 3563	2306 3694	2235 3560	2198 3510	3895	2510 4012	2395 3785	2236 3468	2325 3757	
Egy havi jutó havi kiadás	-	829	X 852	928 892	X 923	X 892	X 877	779	X 802	X 757	X 694	X 757	
Csehslovák minimum a 1700 magyar %-ában	-	100	112 108	111	108	106	100	103	97	89		94	

a/ Az árindex "A lakosság fogyasztása" /bolgár - csehslovák - lengyel - magyar - moszkoi
NéDK. - orosz összehasonlítás 1966-tól/c. kiadványból vettük.

- b/ A felvétel nem dologozik
- c/ A felvétel havi havi szükséglet folytat.

A létminimum számítása a hatvanas években, Zafir Mihály hagyatékából

EU szegénységi mérőszámai, az AROP és az AROPE

- AROPE (People **A**t **R**isk **O**f **P**overty and Social **E**xclusion) mutató a szegénység és/vagy kirekesztettség mérőszáma - 2010-től
  1. Jövedelmi szegénységi arány (AROP) - Laeken,2001 (relatív megközelítés)
  2. Súlyos anyagi deprivációban érintettek aránya (abszolút megközelítés)
  3. Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők (kirekesztés mutatószáma)
- A jövedelem és a szegénység is HÁZTARTÁSI KATEGÓRIA!

A háztartás, a gyerek fogalma

- A háztartás
  - fogalma (eltérő definíciók)
  - száma
    - 2009-ben: 3 792 559 és
    - 2010-ben (2011-es népszámlálás utáni korrekció következtében) 4 015 186 (**+222, 6 ezer háztartás**),
ugyanakkor a személyek számában nem történt változás/korrekció.
    - Az egytagú háztartások részaránya **23,9%-ról** 29,9%-ra módosult (jelenleg **33,7%**)
    - Az átlagos háztartáslétszám 2,6 fő/háztartásról 2,4-re módosult (jelenleg 2,2 fő/háztartás)
- A gyermek, illetve gyermekes háztartás
  - Családi állás, életkor (25, 20, 18 és 14 év alatti), együttlakás

AROE-mutató összetevői, értelmezésük

AROPE, 1. Jövedelmi szegénységi arány (AROP) és mérése

A szegénységi küszöb: a lakosság jövedelem-eloszlásából kiindulva, az adott évi háztartási ekvivalens jövedelmek mediánjának 60 százaléka.

A jövedelem

- A jövedelem a „jövedelmi tételként elismert” jövedelmek összessége, azaz „**számított**” háztartási jellemző.
- A lakosság, a személyek jövedelme háztartási jövedelemből „**származtatott**” jellemző.
- A **nem-válaszolás**, az **elhallgatás** és az **elfelejtés** egyaránt gond.
- Speciális és magas szintű szakmai tudást igényel a jövedelmi statisztika (adatpótlás, imputálás, kalibrálás).
- Hosszabb trendek esetén az **összetételhatás** külön vizsgálandó (falu-város eltolódás a városban élők javára, nagyháztartások csökkenése, egyszemélyesek ugrásszerű növekedése, gyerekszám változása, iskolázottság növekedése, ...)

(Lásd bővebben Éltető Ödön-Havasi Éva: A hazai jövedelemegyenlőtlenség főbb jellemzői az elmúlt fél évszázad jövedelmi felvételei alapján,
http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2009/2009_01/2009_01_005.pdf)

Eurostat jövedelem fogalma

- Ma a jövedelem az Eurostat standardizált módszertana alapján történik a kiszámítása.
  - Éves adatok alapján
  - Egyes jövedelmi tételek számbavétele nehezen megismerhető
    - tulajdonosi jövedelmek, háztartások közötti transzferek , alkalmi bevételek
  - Mások nehezen mérhetőek
    - saját termelésű fogyasztás (már elismert jövedelmi tétel), imputált lakbér (még nem része a jövedelemnek)
  - Romló (rossz) válaszadási hajlandóság, jövedelmi kérdőíveknél különösen igaz.

Forrás: EU-módszertan, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology) és [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology - distribution of income](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology_-_distribution_of_income)

Háztartási ekvivalens jövedelem

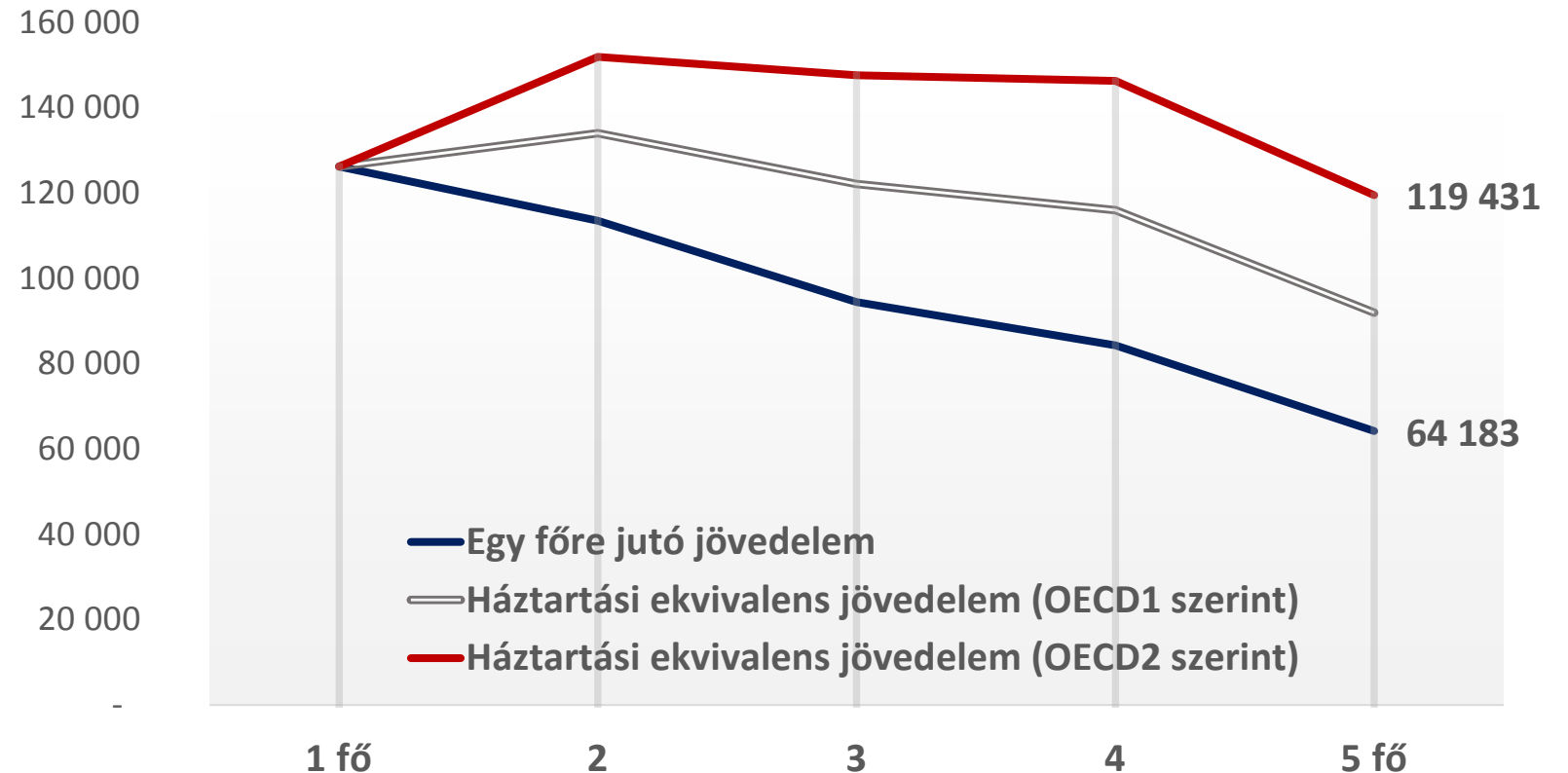
Háztartástagok	Fő	OECD1	OECD2
Első felnőtt	1	1	1
További felnőtt	1	0,7	0,5
Gyerek	1	0,5	0,3

- Az egy főre jutó jövedelemhez képest a fogyasztási egységgel történő számolás radikálisan megemeli a jövedelmi szintet, erősen „felértékelve” a nagyháztartások, különösen a gyermekes nagyháztartások jövedelmét.

A jövedelem nagysága eltérő ekvivalencia-skálával számolva

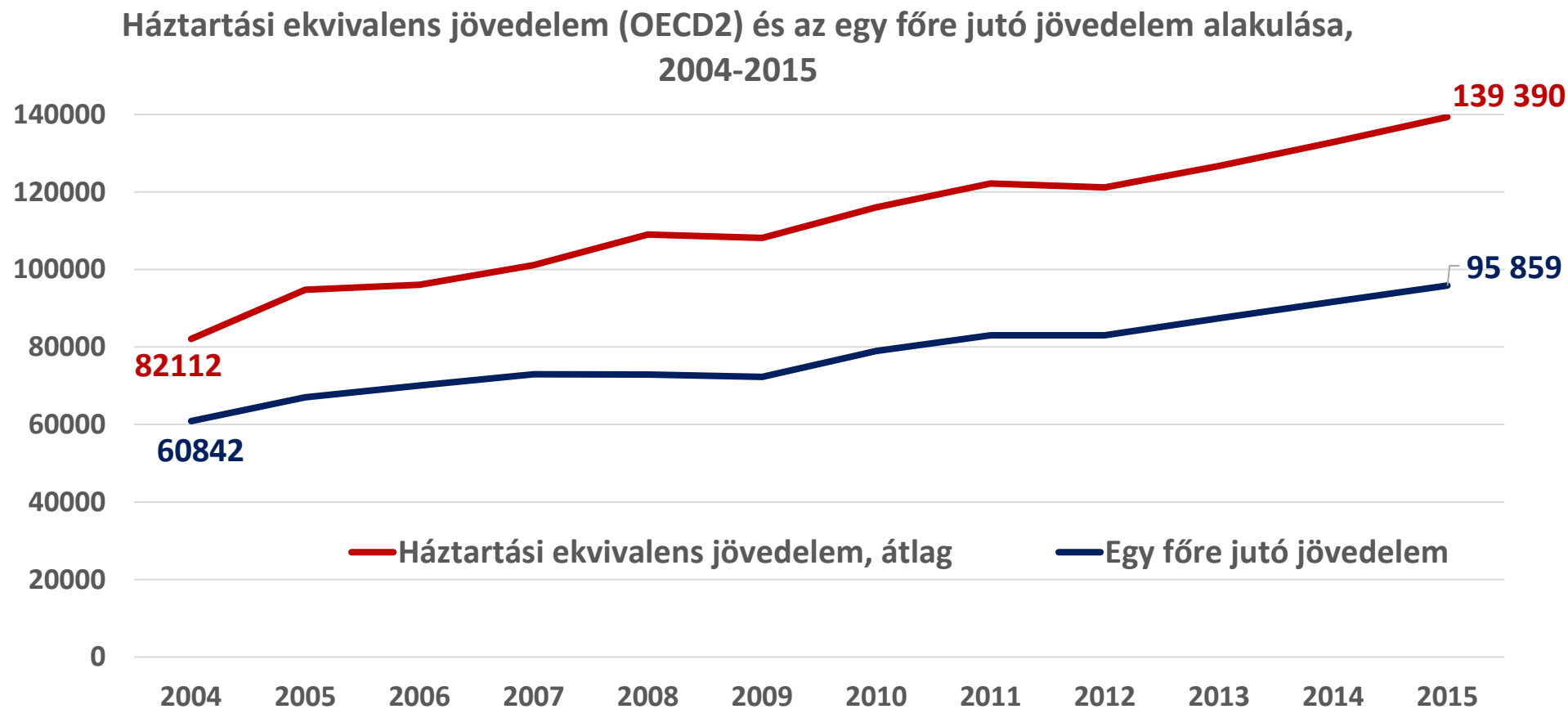
- A háztartás **összjövedelme 400 ezer forint**
- Két felnőtt és két 14 év alatti gyerek van a háztartásban
  - 1 főre jutó jövedelmük: **100 ezer Ft**
  - Háztartási ekvivalens jövedelmük EU-szerint (OECD2) **190 476 Ft**

Háztartási ekvivalens jövedelem eltérő fogyasztási egységgel számolva, a háztartás taglétszáma szerint, 2015 (EU-2016)

Forrás: SILC adatbázis, saját számítás (HÉ)

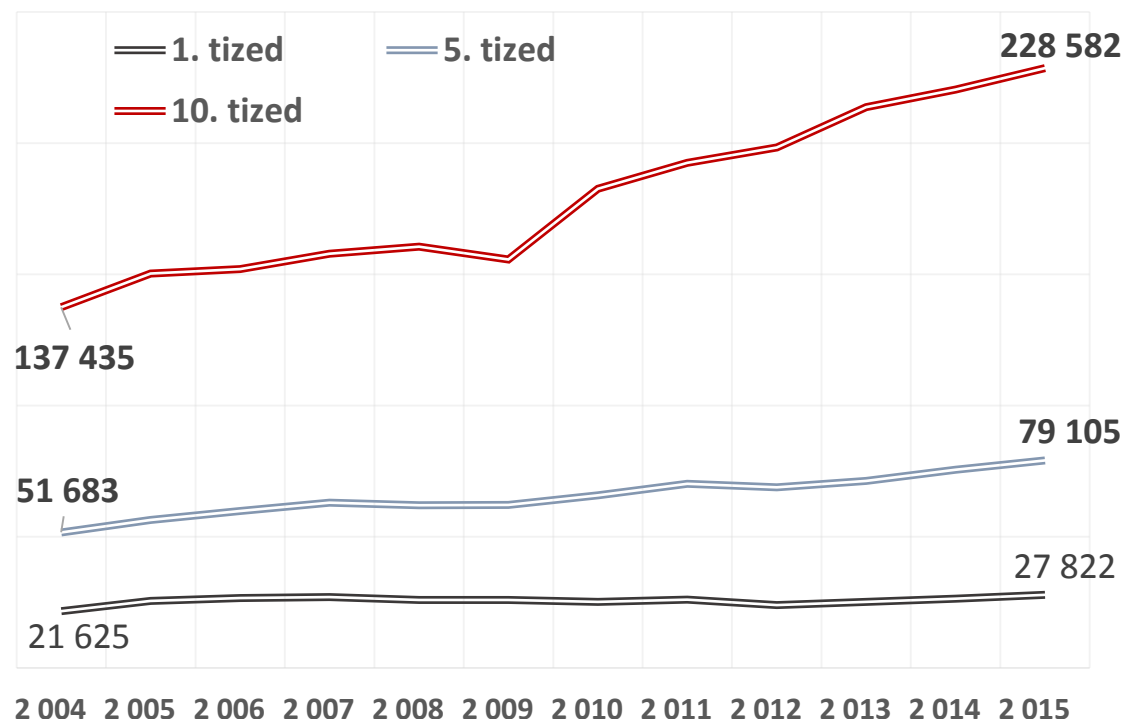
Az egy főre jutó jövedelem és a háztartási ekvivalens jövedelem (OECD2-szerint) alakulása Magyarországon, 2004-2015

Forrás: KSH Stadat (1 főre jutó adatok) és Eurostat Database (OECD2 adatok)

A jövedelmek eloszlása Magyarországon – egy főre jutó jövedelemmel számolva

Egy főre jutó jövedelem az alsó-, a középső- és felső jövedelmi tizedben 2004-2015, FT/hó

Forrás: KSH STADAT adatok, saját számítással (HÉ)

Az egyes jövedelmi tizedek részesedése az összjövedelemből, egy főre, %, 2009, 2014-15

Jövedelmi tizedek, fő	2009	2014	2015
1	3,6	2,9	2,9
2	5,2	4,7	4,8
3	6,5	6,0	6,1
4	7,6	7,2	7,2
5	8,6	8,3	8,3
6	9,6	9,4	9,4
7	10,7	10,6	10,7
8	12,2	12,2	12,2
9	14,4	14,7	14,5
10	21,5	24,0	23,9
Együtt	100,0	100,0	100,0
10/1	6,0	8,3	8,2
Gini-index	0,265	0,299	0,299

Forrás: SILC adatbázis, saját számítás (HÉ)

A jövedelmek eloszlása – OECD2 háztartási ekvivalens jövedelemmel

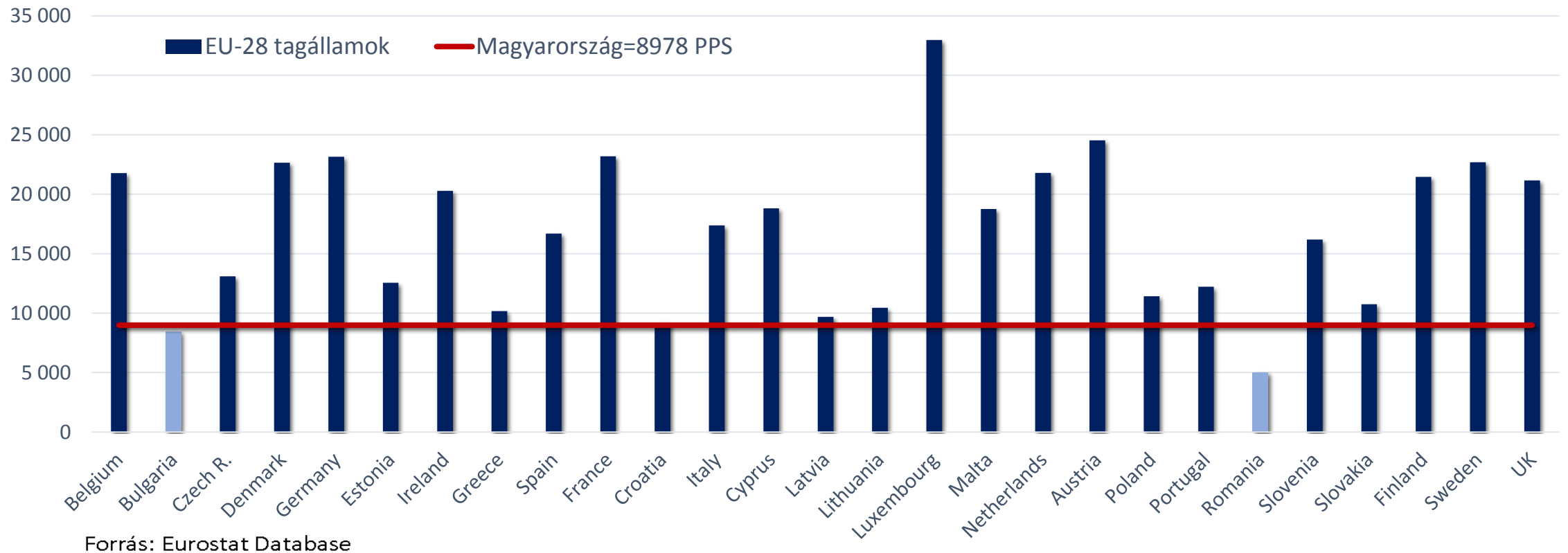
Háztartási OECD2-szerinti ekvivalens jövedelmek tizedeinek részesedése az összjövedelemből, %, 2009, 2014-15

Jövedelmi tizedek, OECD2	2009 (EU-2010)	2014 (EU-2015)	2015 (EU-2016)
1	4,3	3,3	3,2
2	5,8	5,3	5,4
3	6,9	6,4	6,5
4	7,8	7,4	7,4
5	8,7	8,4	8,4
6	9,6	9,4	9,4
7	10,6	10,7	10,5
8	12,0	12,2	12,3
9	14,1	14,5	14,3
10	20,2	22,4	22,6
Együtt	100,0	100,0	100,0
10/1	4,7	6,8	7,1
Gini-index	24,1	28,2	28,2

Főbb megállapítások

- Egy főre jutó jövedelemmel nagyobbak az egyenlőtlenségek, mint háztartási ekvivalens jövedelemmel számolva, de a növekedés mértéke kimagasló
  - Főre számolva: 6-szorosról 8-szoros
  - OECD2-vel számolva: 4,7-szeresről 7-szeres
- A Gini-index növekedési üteme EU-28 összehasonlításban is magas, miközben számos országban csökkent az egyenlőtlenség.
  - a 26-27. helyen álltunk, 2014-ben már 10 ország megelőz minket.

A hazai háztartási ekvivalens jövedelem átlagos nagysága, EU-28 összehasonlításban, PPS, 2014 (EU-2015)

Az egyenlőtlenségek alacsony jövedelmi színvonal mellett nőttek. A hazai jövedelmek PPS-ben Bulgária és Románia után a legalacsonyabbak.

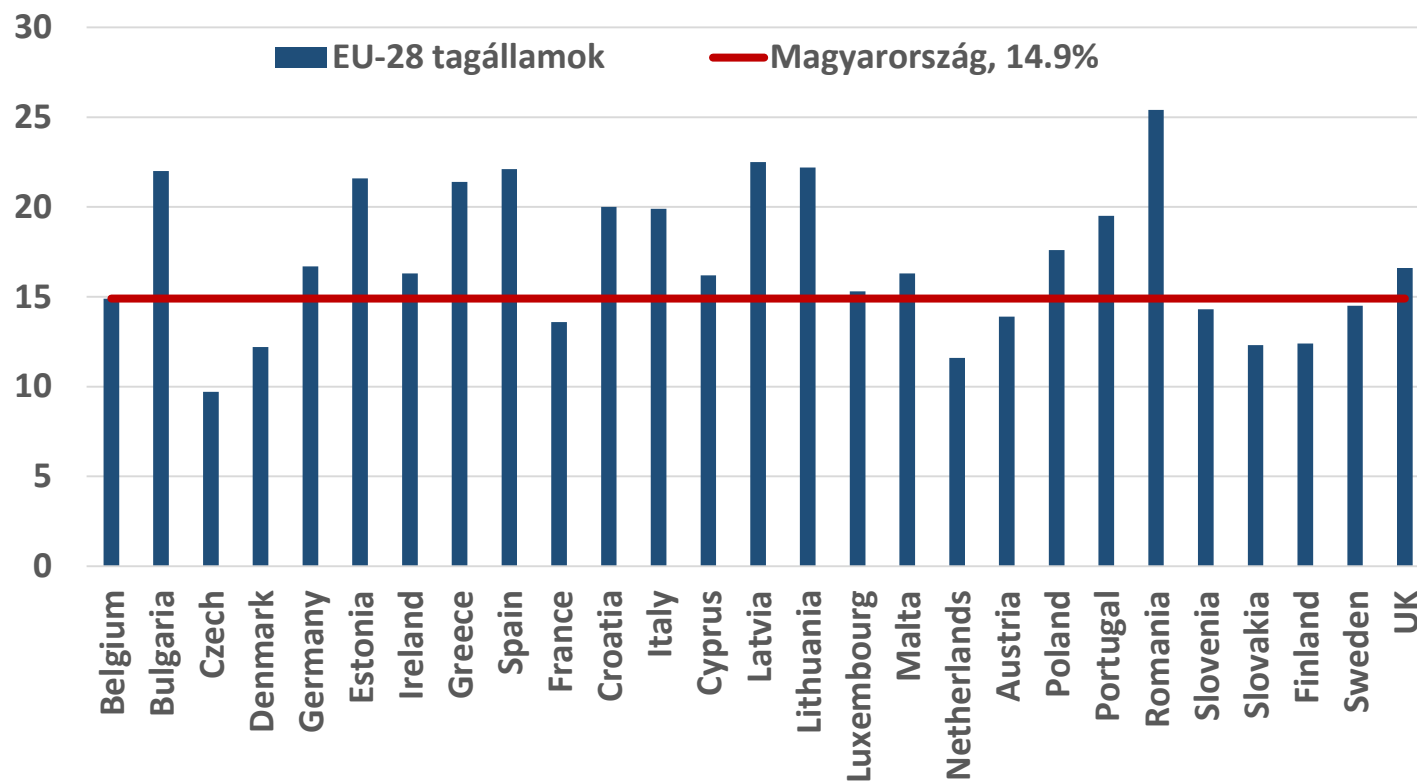
Jövedelmi szegénységi arány (AROP)

Szegénységi arány, %, 2009-2015

Év	Magyar-ország	Német-ország	Luxemburg
2009	12,3	15,6	14,5
2010	14,1	15,8	13,6
2011	14,3	16,1	15,1
2012	15,0	16,1	15,9
2013	15,0	16,7	16,4
2014	14,9	16,7	15,3
2015	14,5	n.a	n.a

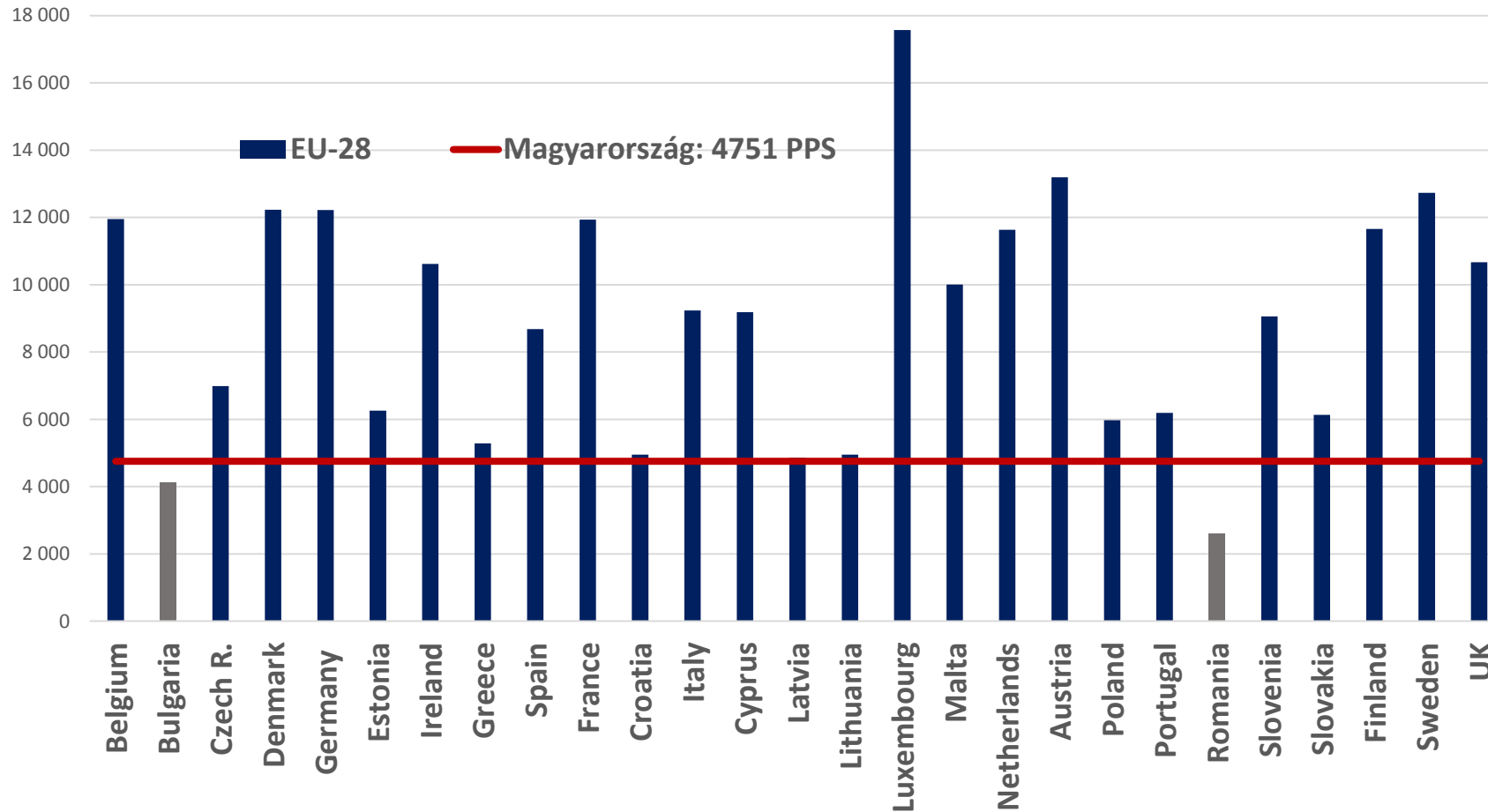
Forrás: Eurostat Database, [ilc_li02], 14.09.17

Szegények aránya 2014-ben 14,9% (10-11. hely), azonos helyen Belgiummal

Forrás: Eurostat Database

A szegénységi küszöb nagysága, EU-28, 2014, PPS-ben

A hazai szegénységi küszöb nagysága, 4571 PPS, vásárlóerő alapján 26. helyen álltunk,

AROEPE, 2. összetevője: „Súlyos anyagi depriváció”

A deprivált személy vagy család nélkülöz valamit, ami az adott társadalomban a nagy többségnek rendelkezésére áll, vagy ami az adott társadalomban mindenki számára **kívánatos, elérhető minimumnak tartható**.

Az EU anyagi depriváció mérőszáma **9 tételből áll**, melyek közül legalább **4 hiánya esetén** súlyos anyagi deprivációról beszélünk.

Súlyos anyagi deprivációban érintettek Magyarországon

- **2014-ben a népesség 19,3% és 2015-ben 16,2%-a volt SÚLYOS ANYAGI DEPRIVÁLT!**
- **A számok óriási javulást mutatnak a 2012-es 27,8%-hoz képest 2015-ben 16,2%!**
  - 2012-ben csak Románia és Bulgária volt rosszabb nálunk,
  - 2014-ben már Görögország, Spanyolország és Portugália is mögöttünk van a súlyos anyagi nélkülözés mutatója alapján.
- **Mind a 9 deprivációs tételben javulás, de 2014-ről 2015-re a „váratlan kiadás fedezésének képességében” 72%-ról 51%-ra ugrásszerű!** (Lásd következő tábla)

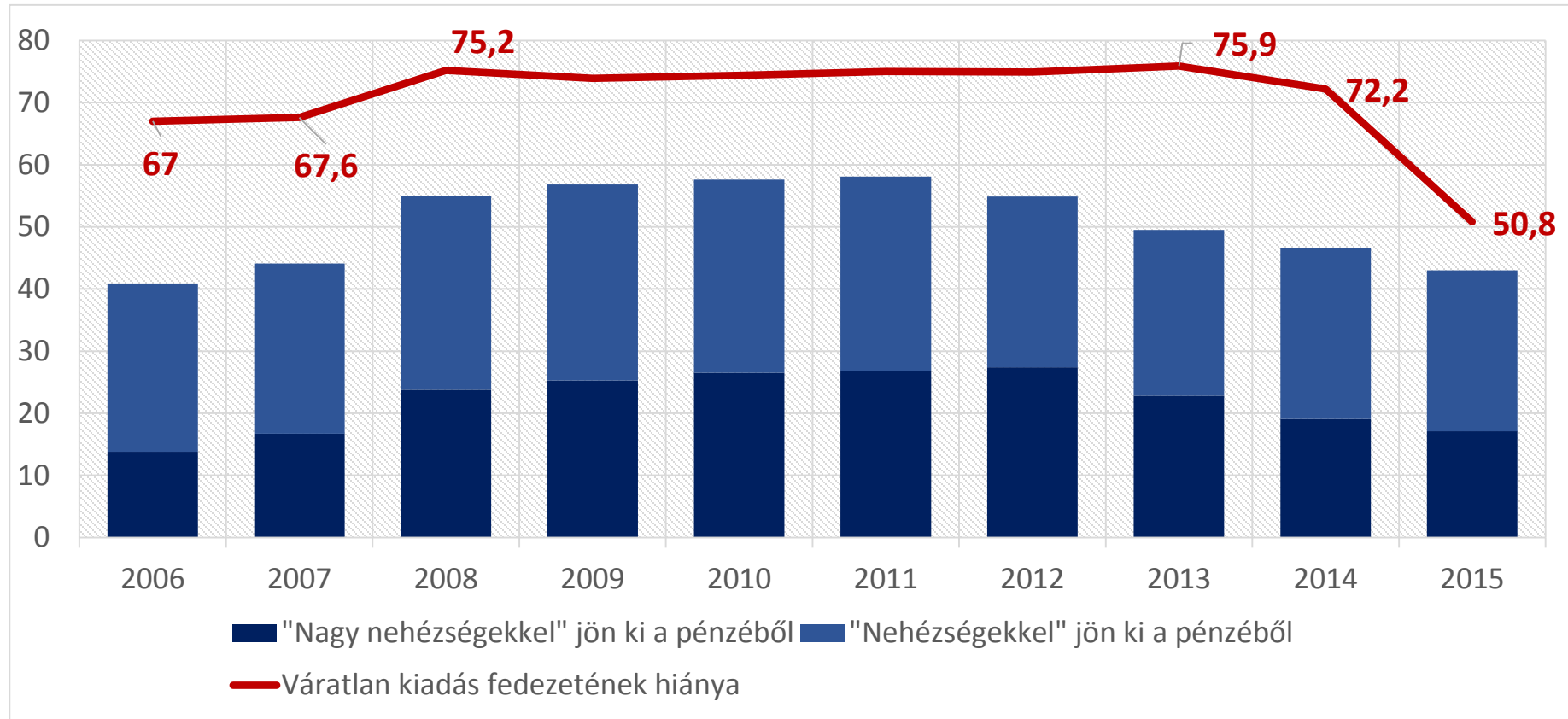
Súlyos anyagi depriváltak aránya, %	
2009	21,6
2010	23,4
2011	26,3
2012	27,8
2013	24
2014	19,3
2015	16,2

Az anyagi depriváció egyes tételeinek alakulása Magyarországon, 2009-2015, %

Deprivációs tételek	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hiteltörlesztéssel, vagy lakással kapcsolatos fizetési hátralék	24,3	24,4	26,4	26,7	24,5	21,7	19
Váratlan kiadás fedezetének hiánya	73,9	74,4	75	74,9	75,9	72,2	50,8
Anyagi okból nincs telefon	1,5	1,9	1,7	2,3	1,9	1,4	1,3
Anyagi okból nincs tévé	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6
Anyagi okból nincs mosógép	0,8	0,7	0,7	1,2	1,1	1	1
Anyagi okból nincs autó	20	23,4	23,6	25,8	24,2	19,8	20,6
Évi egyhetes családi üdülés hiánya	64,9	66,3	67,3	67,2	59,6	55,3	50,7
Kétnaponta nincs módja húst enni	27,6	29,2	32,5	34	27,7	23,7	19,1
Nem tudja lakását megfelelően fűteni	10,7	12,2	15	14,6	11,6	9,6	9,2

Forrás: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, material deprivation by dimension, ilc_mddd

Váratlan kiadás fedezésének és a napi megélhetés nehézségének egybevetése Magyarországon, 2006-2015,%

Forrás: Eurostat Database, http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdes09&lang=en és http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdes04&lang=en adatok alapján (HÉ)

ARÓPE, 3. A nagyon alacsony munkaintenzitás

Nem azonos a munkaerő-piaci mérőszámmal (az ILO foglalkoztatott adataival)

A társadalmi tagság, a munka révén történő társadalmi kapcsolatok, a „befogadás” hiányának, a kirekesztésnek a mérőszáma.

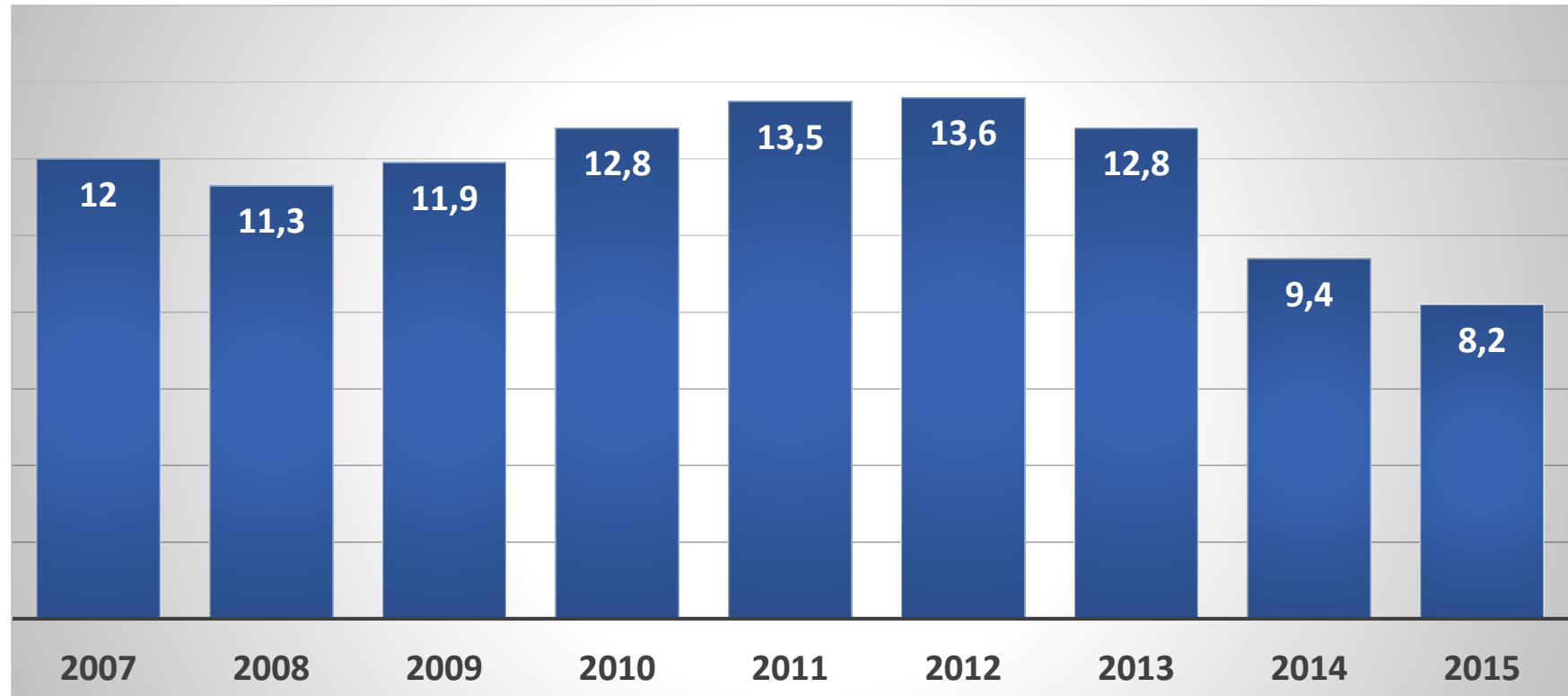
Értéke 0 és 1 között lehet. (0 senki nem dolgozik, 1 minden aktív korúnak tekintett teljes munkaidőben dolgozik az egész év során).

Ha az érték 0,2 alatt van, akkor nagyon alacsony a munkaintenzitás

Az alacsony munkaintenzitás mutatója (0-0,2)

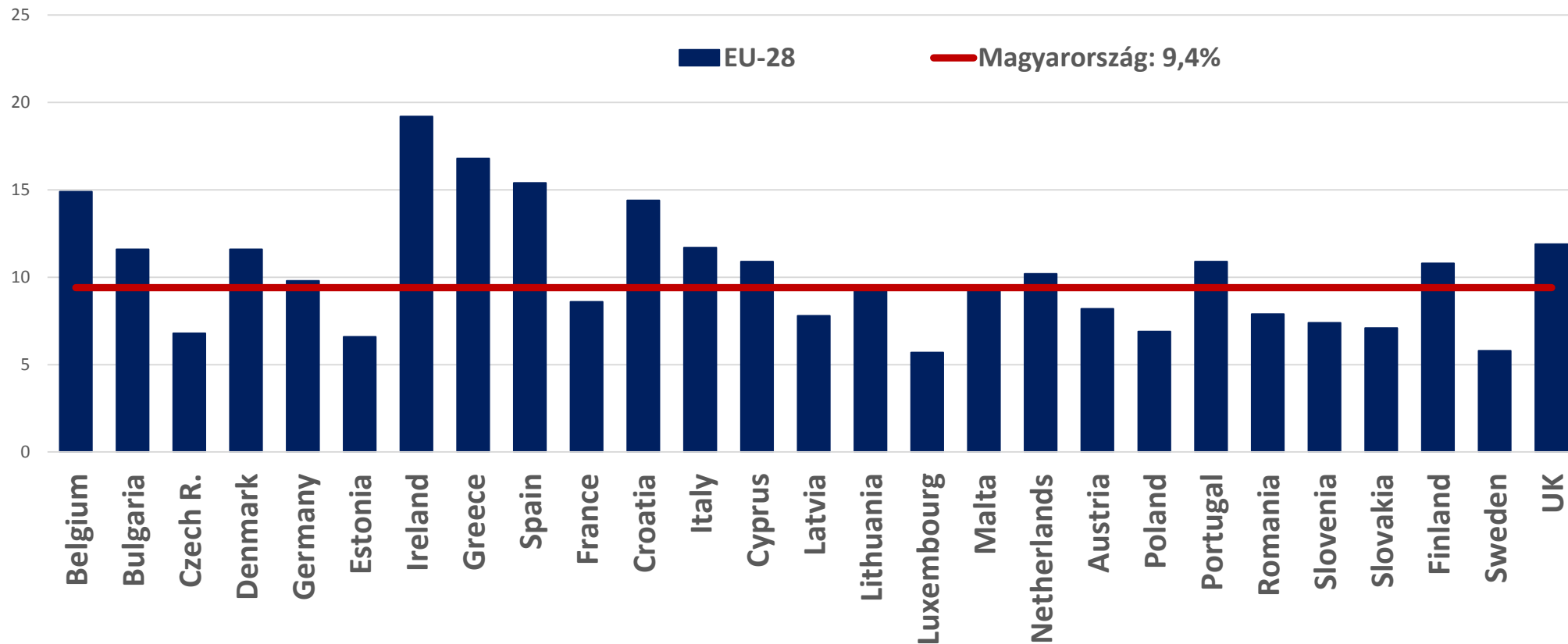
- A 18-59 éves háztartástagok alapján számítják (60 fölöttiek és 18-24 éves tanulók ki vannak hagyva)
  - számos országban előbb, ill. rugalmasan lehet nyugdíjba menni, illetve a 25 évesek is tanulnak még, ezért nehezen értelmezhető
  - a nem-foglalkoztatottak akkor is nullának számítanak, ha van jövedelmük
  - a vagyonukból élők, háztartásbeliek komoly civil munkával, szintén nulla értéket kapnak a mutatóban
- Az EU-28 országát tekintve a 14. helyen vagyunk: 9,4% (2014)
- Nagyon vegyes a kép, számos fejlett EU-országban magasabb ez a mutató, de a fejletlenebbek egy részében is, pl. Bulgária

Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya Magyarországon, 2007-2015, %

Forrás: Eurostat Database, http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=t2020_51&language=en

Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya EU-28 , 2014 , %

Forrás: Eurostat Database, http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=t2020_51&language=en

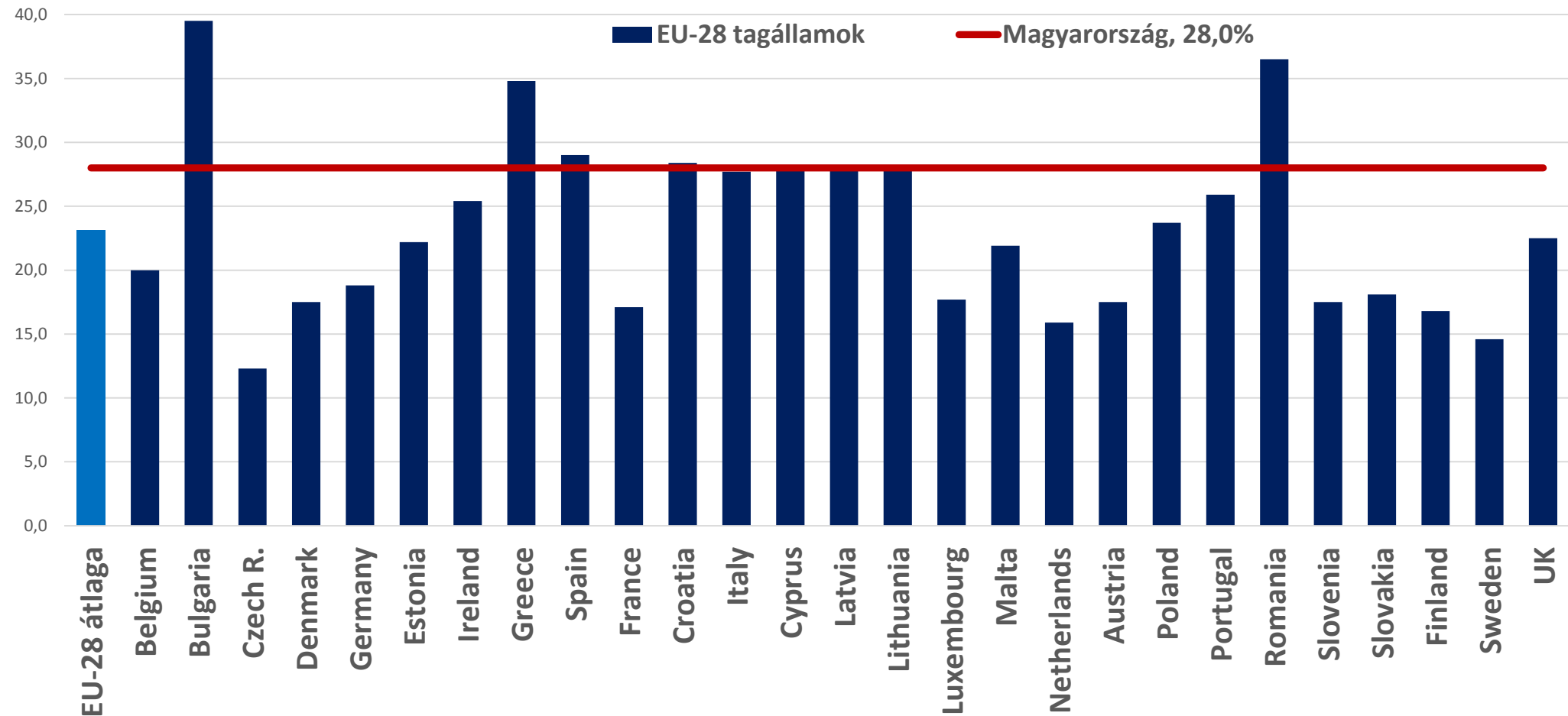
**AROPE mutató, az 1-3 tényező együtt
A SZEGÉNYSÉGBEN ÉS KIREKESZTETTSÉGBEN ÉRINTETTEK**

**Jövedelmi szegények aránya 14,9%
azonos 10-11. helyen Belgiummal az EU-28 országa alapján**

**Súlyos anyagi depriváltak: 16,2%
23. Helyen**

**Nagyon alacsony munkaintenzitás: 8,2%
14. helyen**

Szegénységben vagy kirekesztettségben érintettek mutatószáma (AROPE-mutató), 2014: 28%, 2015: 26%

Az AROPE-mutató relevanciája a hazai szegénységre

- **JÖVEDELMI SZEGÉNYSÉGI ARÁNY**
  - Nem veszi figyelembe: a szegénységi küszöbértéket, extrém jómódot, gazdasági recessziót
  - Adatgyűjtési nehézségek, az ekvivalencia-skála (lásd a következő ábrát)
- **A SÚLYOS ANYAGI DEPRIVÁCIÓBAN ÉRINTETTEK**
  - 9 helyett 6+1+6 mutató számítása (2018-tól mérik, 2020-tól közzététel)
- **NAGYON ALACSONY MUNKAINTEZITÁSÚ HÁZTARTÁSBAN ÉLŐK**
  - eltérő életminőség mellett lehet alacsony az értéke
  - Vagyonosok, egyetemisták, vs. közmunkások

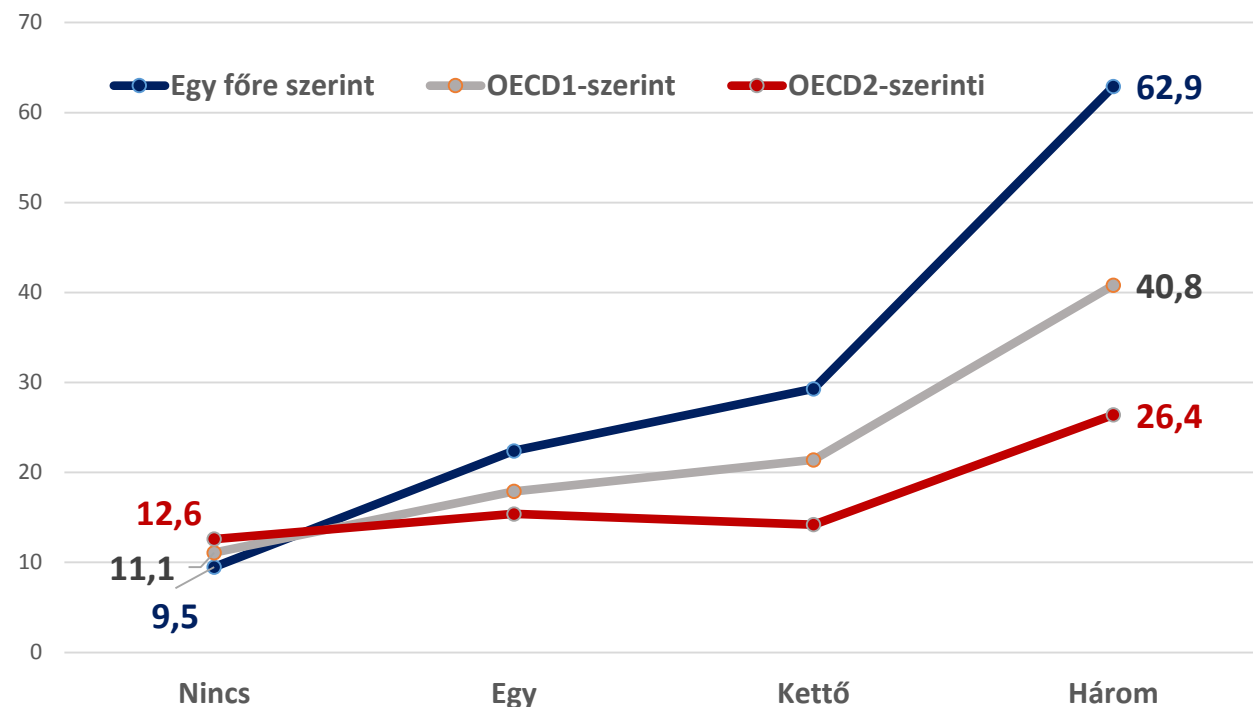
Hogyan alakulna a hazai szegénység eltérő ekvivalencia-skálával?

Az országos szegénységi ráták változnának ugyan, de alapvetően a szegénységi profilt módosítanák. Óriási változás a gyermekes háztartások szegénységében.

Szegénységi arányok (medián-jövedelem 60%-ka), egy főre, OECD1 és OECD2-szerint számolva, 2015, %

Szegénységi arány,%	Egy főre jutó jövedelem	OECD1-szerint	OECD2-szerinti
		2009	16,7
2014	19,2	16,2	14,9
2015	18,0	15,9	14,5

Szegénységi arányok a 14 év alatti gyermek száma szerint, %

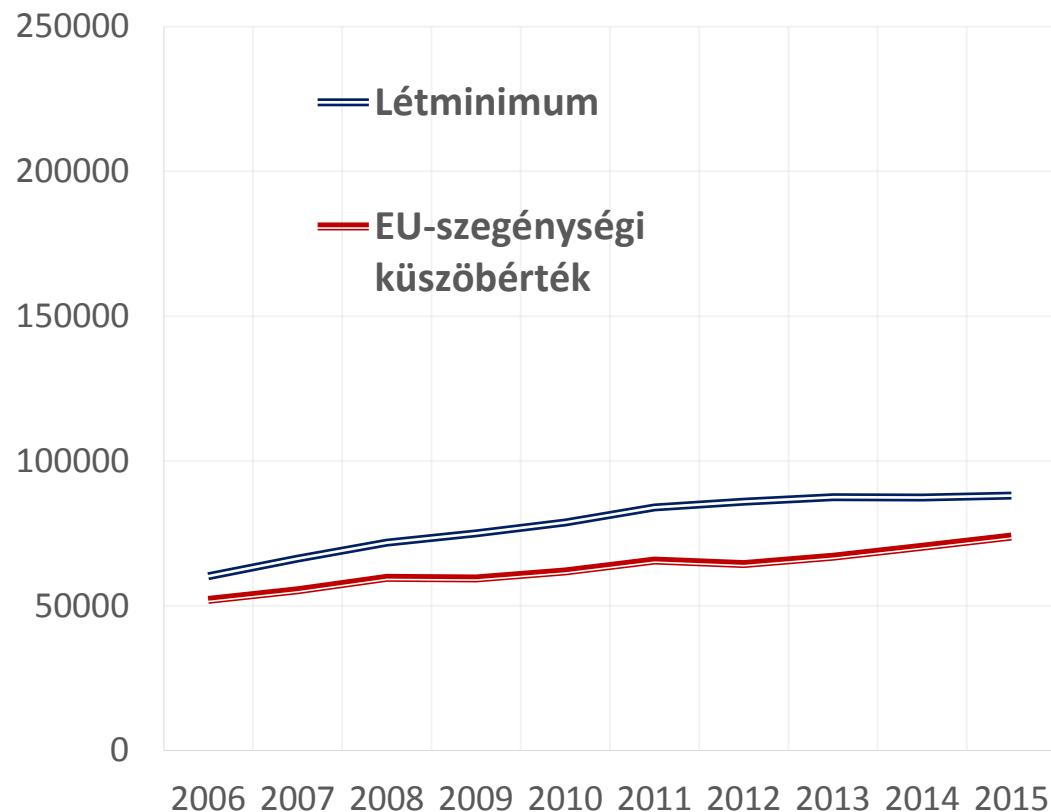
A létminimum alatt élők aránya

- Emlékeztetőül:
  - A **létminimum** olyan forintösszeg, amely biztosítja a folyamatos életvitellel kapcsolatos igen szerény – konvencionálisan alapvetőnek minősülő – szükségletek kielégítését.
  - Szerepe nem a mélyszegénységben élők megragadása, hanem sokkal inkább a minimálisan szükségesnek tartott megélhetési költségek számszerűsítése.
- **2015-ben a lakosság 37%-a élt a létminimum alatt** (becsült adat, HÉ)

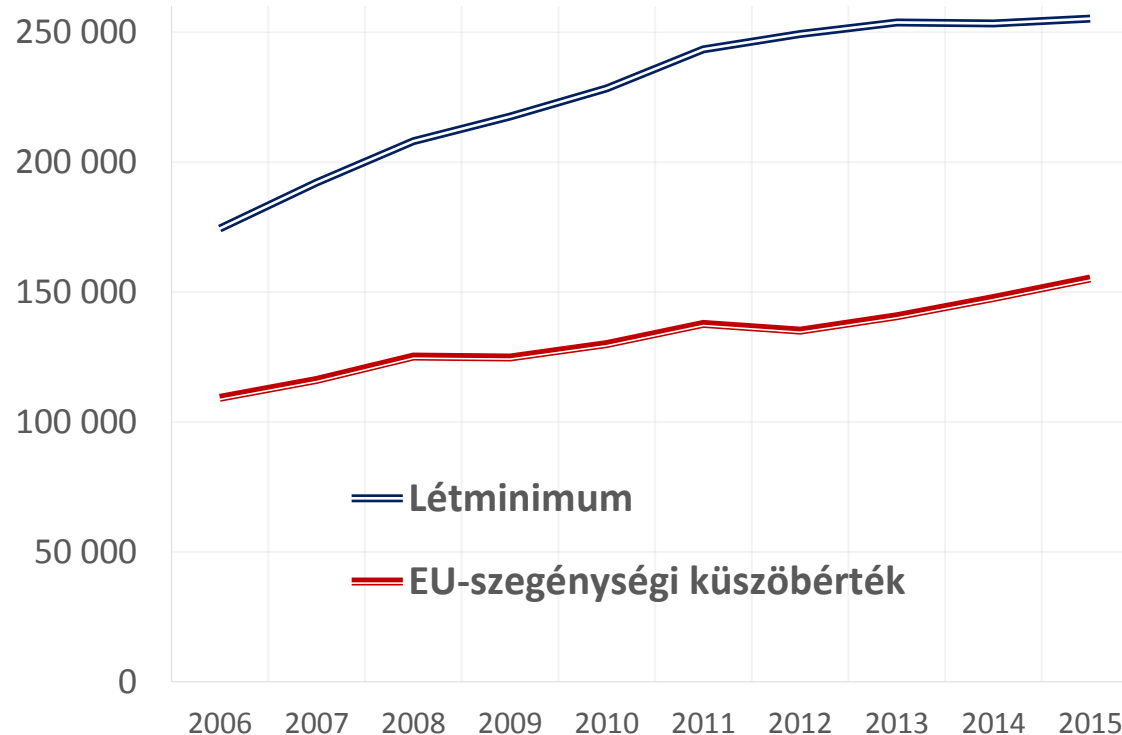
Lásd a következő két ábrát

A létminimum és az EU-szegénységi küszöb összehasonlítása, két háztartástípusra

Egyszemélyes háztartás (- 14 ezer FT)

Két felnőttből és 2 14 év alatti gyermekből álló háztartás (- 100 ezer FT)

Forrás: KSH Stadat, Eurostat Database, Policy Agenda saját számítással (HÉ)

A szegénység összefoglaló számainak tanulságai

Mutató, 2015	Érintettek aránya, %
EU-jövedelmi szegény (AROP)	14,5
EU szegény vagy kirekesztett (AROPE)	26,0
Létminimum alatti szinten élő	37,3
Szűkösen élő (a lakosság véleménye szerint a szűkös megélhetéshez szükségesnek tartott szint alatti)	40,9
„Nagy nehézséggel” tud csak megélni	17,1
Saját megélhetési szintjét 1-10-ig terjedő skálán maximum 3. szintre sorolja (országos átlag 5,1)	16,7
Egy főre jutó jövedelme 28 200 Ft alatti (nyugdíjminimum)	4,6
2\$ alatti jövedelemből él (Világbank)	1,4
Se fürdőszobája (zuhany sem), se benti WC-je nincs a lakásnak	4,1

Következtetések, ajánlások, 1.

1. A szegénységi **mutatók sokszínűsége** gazdagítja a hazai szegénység megértését.
  - Az „egy jelenségre egyetlen mutató” elve a felhasználói érdek hamis értelmezése
  - A kutató munka szerves része a statisztikai munkának.
  - Új megközelítések, új kategóriák, új mérőeszközök is szükségesek
2. Az AROPE a hazai szegénység mérésére **korlátozottan** alkalmas, miközben számos nemzetközi mutatóba is beépül (pl. Social Justice-index).
3. **Abszolút típusú** – szükségletek számbavételén alapuló – **mérésre is szükség van**, a létminimumot nem helyettesíti az AROPE.
4. **A statisztikai adatok teljes**, korszerű, gyors, felhasználóbarát, adatbázis-szintű, közérthető módszertani háttéranyaggal ellátott, ingyenes **közzététele** – ehhez jelentős többletforrások kellenek.

Következtetések, ajánlások, 2.

Tartalmilag:

- A társadalmi polarizáció, az egyenlőtlenség alacsony jövedelemszint mellett lényegesen megnőtt, különösen tekintettel a felső 10-5-1%-ra
- A szegénység jellege, karakterisztikája megváltozott, ezt nem tudja kellően követni a jelenlegi statisztika (zárványok, szégyen, ...)
- De annyi bizonyosan látszik az adatokból is, hogy nincs alapja a „középosztályosodásról” szóló legendáknak.
A hazai „középosztályt” nem a szegénységi szint fölött, hanem jövedelme, fogyasztása, időfelhasználása, életminősége alapján a 9. jövedelmi decilis tájékán találjuk.
- Ilyen alacsony szintű és egyenlőtlen jövedelmi szint nem tesz lehetővé komolyabb státus-elmozdulást
Mobilitás az EU-28 alapján a legalacsonyabb!

Célom: NEM a SZKEPSZIS, hanem a mélyebb MEGÉRTÉS szolgálata.

Köszönöm a figyelmet!